

Bir keman kırılır, bir hayat yıkılır

'Can Kırığı' özel bir roman. Pek çok savaş romanı içinden onu ayıran ise savaştan doğan acıları klasik müzik harmanında verebilmesinde saklı. Çin-Japon Savaşı sırasında bir araya gelmiş iki milletten dört müzisyenin hikâyesinin bugünlere nasıl taşındığını anlatıyor Akira Mizubayashi.

ERAY AK
e.erayak@gmail.com

Her savaş ardında derin insan acıları bırakır. O acılar sadece savaş zamanında da kalmaz üstelik. Etkilerini kuşaklar boyunca hissettirir. Gelecek bir anlamda bu acıyla yoğrulur. 1937-1945 arasında gerçekleşen Çin-Japon Savaşı da bunlardan biri oldu. Ardından akan tarih, bu savaştan doğan sancılarla şekillendi. Edebiyat ise bu noktada görevini yapmaya devam etti. İnsanın bu savaşlardan nasıl etkilendiğini on yıllar boyunca kayda geçti. Özellikle **Japon edebiyatında bu savaşın etkileriyle doğmuş pek çok esere rastlamak mümkün. Öte yandan edebiyatın görevi bitmiş değil, bu noktadaki yükümlülüğünü sürdürüyor. Yakın zaman önce okur karşısına çıkan Akira Mizubayashi'nin romanı 'Can Kırığı', bunun en güzel örneklerinden.**

'Can Kırığı' özel bir roman. Pek çok savaş romanı içinden onu ayıran ise savaştan doğan acıları klasik müzik harmanında verebilmesinde saklı. Çin-Japon Savaşı sırasında bir araya gelmiş iki milletten dört müzisyenin hikâyesinin bugünlere nasıl taşındığını anlatıyor Mizubayashi romanında. Bunu yaparken ortamı ve karakterlerinin ruh hallerini yansıtacak bestecileri; örneğe Schubert'i kullanıyor. **Savaşın yıkıcı duygularının ardından gelen acıyı müzikle iç içe geçiriyor yazar. Edebiyat ve müziğin anlatım gücünü birleştirip yeni bir duygu aktarım üslubu geliştiriyor.**

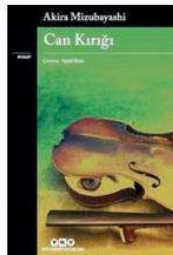
1938 yılının Tokyo'suna götürüyor yazar bizi. Hikâyesini anlatmaya savaşın ilk zamanlarından başlıyor ve vurucu bir sahneyle daha ilk elden okurlarını yakalıyor. Klasik müzikle uğraşan dört müzisyenin provalarının tam ortasına düşüyoruz. Japon İngilizce profesörü Yu ve üç Çinli misafir öğrenci, düzenli olarak toplanıp prova yapmaktadır. Savaşın ayırdığı insanları müzik bir araya getirir. Hemen yukarıda değinildiği gibi savaş devam etmektedir ve bu dostluk köprüsü, savaşa dair nedenlerden ötürü bozulur.

Japon askerleri, müzisyenlerin provasını aralarındaki Çinli öğrencilerden ötürü basar ve dört müzisyeni Japon imparatoruna karşı komplo düzenlemekle suçlayarak askeri karargâha sorgulamak üzere götürür. Fakat bu noktada olayları izleyen sadece okurlar olarak bizler değiliz. Yu'nun 11 yaşındaki oğlu Rei de sakladığı dolabın içinden tüm olan biteni izlemektedir. Bu yaşananlar esnasında gördükleri Rei'nin tüm hayatı boyunca kalbinde, zihninde ve hayatının tam ortasında taşıyacağı bir yıkıntı olarak kalacaktır. Çünkü Rei'nin, babası Yu'yu gördüğü son sahne de bu olacaktır. **Askerlerin, Yu'yu götürürken kırdıkları kemani Rei'nin hayatından da bir şeyleri kırıp götürecektir. Mizubayashi romanının adını işte tam da bu nedenle 'Can Kırığı' olarak koyuyor. "Bir keman kırılır, bir hayat yıkılır" diyor bir anlamda yazar.**

Roman bu noktadan sonra Rei'nin savaş yaralarıyla geçen ömrüne odaklanıyor. Bir savaşın yarattığı tahribatın sadece yıkılan binalardan ve hayatını kaybeden insanlardan ibaret olmadığını, geride kalanlara da ağır yükler aktardığını anlatıyor Mizubayashi.

Rei'nin sadece 'hatırladığı' için salt bir travmaya dönüşen hayatı, hatırladıklarından kaçmak için köksüzleştirdiği yaşamı, yine hatırladıklarından kurtulamadığı için sonsuz bir yasa bürünen ruh hali okura savaş üzerine yeniden düşünmeye bir çağrı. Çağrıdan çok, çığlık. Bu çığlığın sesi ise müzikle yankı buluyor.

Kırık bir kemanın parçaları arasından savaşta yaşananlar için acıklı bir ağıt yakıyor Akira Mizubayashi 'Can Kırığı'nda. ■

CAN KIRIĞI

Akira Mizubayashi
Çeviren: Aysel Bora
Yapı Kredi Yayınları, 2021
176 sayfa, 22 TL.